

Válka - Okupace – Odboj

OXI

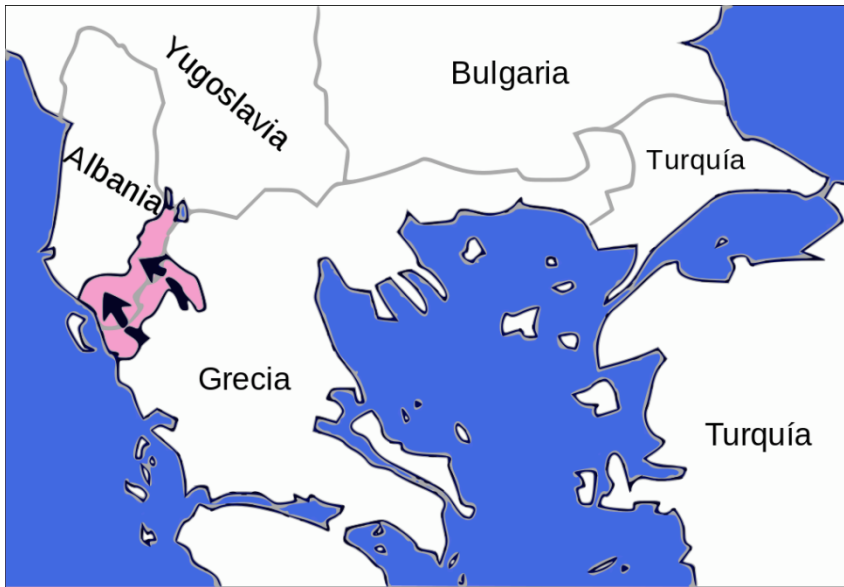
- 28. říjen 1940 dnem, kdy bylo Řecko vtaženo do války, která skončila teprve v roce 1949.
- Jeden z mála okamžiků, kdy se všichni Řekové rozhodli vzdorovat italské agresi.
- Paradoxně germanofilský diktátor Ioannis Metaxas se vyslovil proti ultimátu, jež mu předložil italský velvyslanec Emanuele Grazzi.
- Metaxas odmítl ponižující návrhy Mussoliniho. Tento den zůstal v řeckých dějinách jako *Den „Ne“* (*Imera tu „Ochi“*) a je oslavován dodnes.

Stanovisko Zachariadise k válce

- Do války proti Italům se zapojili i komunisté. Zachariadis vyzval z vězení v své stoupence, aby se zapojili do války proti fašismu pod vedením Metaxase.
- Původní stanovisko Zachariadise vycházelo z instrukcí Kominterny.
- Když se v průběhu listopadu 1940 dozvěděl o existenci paktu Ribbentrop-Molotov změnil názor a v následujících dvou dopisech vyzval své stoupence, aby se distancovali „od války dvou nepřátelených imperialistických táborů“ a od „expanzivních tendencí řecké buržoazie“.

Řecko-italská válka (28. 10. 1940 – 20. 4. 1941)

- Řekové kladli houževnatý odpor proti agresorům a díky nástrahám horského masivu Pindos u řecko-albánských hranic dokázali nejdříve zastavit jejich pronikání do řeckého vnitrozemí.
- Řecká armáda přešla na protiútok a donutila italské síly ustoupit zpět do Albánie.
- řecké vojsko triumfálně vstoupilo do oblastí severního Epiru, obývaných odjakživa řeckým obyvatelstvem
- Do poloviny prosince Řekové okupovali přibližně čtvrtinu Albánie, kde vázali italské síly o 530 000 mužích.
- Italský protiútok z března 1941 vyústil v malé územní zisky, ale jinak zcela selhal.

Řecko – německá válka

- 6. dubna 1941, německý útok
- Od 12. dubna se řecká armáda začala stahovat z Albánie aby zabránila obklíčení rychlým německým postupem.
- 20. dubna 1941 se Řecko vzdalo Němcům. Kapitulace se opakovala 23. dubna za účasti italských zástupců.
- I přes konečný řecký neúspěch, řecké dílčí vítězství v říjnu 1940 bylo prvním spojeneckým pozemním vítězstvím druhé světové války.
- Toto vítězství nepřímo ovlivnilo výsledek bitvy o Moskvu, neboť se Německo na jaře invazí do Řecka (celkově i balkánským tažením) ztratilo cenný čas, což vedlo k vedení bitvy o Moskvu v zimních

Trojokupace Řecka

Τριπλή κατοχή της Ελλάδας από τις Δυνάμεις του Άξονα (1941-1944)

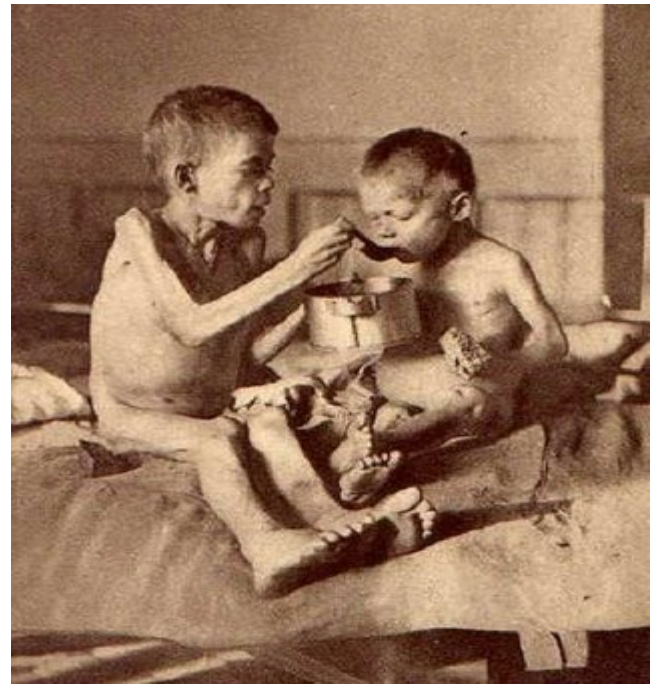

- Vítězné tažení řeckých vojsk do vnitrozemí Albánie skončilo po vojenské intervenci nacistického Německa ve prospěch jeho italských spojenců.
- Nacistická vojska obsadila koncem dubna Athény a po zvlášť krvavé bitvě ovládla koncem května poslední řecké území, které kladlo odpor, ostrov Kréta.
- Začalo období čtyřleté velmi kruté trojokupace Řecka, jehož území bylo rozděleno mezi Itálii, která zabrala většinu země, Bulharsko, které anektovalo Thrákií a východní Makedonii, a Německo, které zabralo Athény, Soluň, Krétu a několik dalších východoegejských ostrovů.

40. léta: dvě války, trojí okupace, odboj a dvě občanské války

Německo, Itálie a Bulharsko okupují a zbídačují Řecko.

- Hladomor, který vypukl v zimě 1941 až 1942, si vyžádal kolem 250 tisíc obětí, zatímco další tisíce osob podlehly válečnému strádání a nemocem.
- Z předválečného počtu 70 až 80 tisíc židů přežilo holocaust méně než deset tisíc. Na 1 500 vesnic bylo vypáleno a zničeno.
- Více než milion lidí ztratilo střechu nad hlavou. Řecko totálně vydrancované nacisty.

Dopady okupace na řeckém obyvatelstvu

- Období německé okupace, která se po kapitulaci Itálie v září 1943 rozšířila na většinu řeckého území, zanechalo na řeckém obyvatelstvu hluboké jizvy, které dodnes nebyly zoceleny a jsou velmi často připomínány i v souvislosti se současnou řeckou krizí, zejména pak s kontroverzní otázkou nesplacených německých dluhů a válečných reparací vůči Řecku.
- nacistická okupace poškodila Řecko snad ve všech myslitelných směrech: od rozsáhlých represálií přes holocaust a hladomor až po totální exploataci řeckého hospodářství.
- Ztráty na lidských životech se pohybovaly kolem 500 tisíc, tedy asi 6 až 7% řeckého obyvatelstva. V boji padlo kolem 75 tisíc řeckých vojáků a partyzánů.
- Popraveno bylo téměř 30 tisíc řeckých občanů – většinou komunistů a židů.
- V řeckých koncentračních táborech bylo zadržováno zhruba 95 tisíc osob, zatímco dalších 14 tisíc osob bylo internováno mimo Řecko.

Otázka válečných reparací a německého dluhu vůči Řecku

- Během Londýnské konference v r. 1953 zástupci řecké vlády vznesli nárok na vyrovnání válečných reparací, které jim dlužilo Německo ještě z první světové války a požádali úhradu za okupační půjčku ve výši 135 milionů marek, kterou jim poskytla řecká národní banka v r. 1942, a dále odškodnění za škody způsobené na řecké obchodní flotile ve výši 153 milionů marek.
- Po vleklých jednáních, která trvala do r. 1974, se obě strany dohodly na odškodnění z první světové války, tedy šedesát let po vzniku této války.
- Otázka nesplacených německých dluhů vůči Řecku, ale i paralela, v souvislosti s dnešními řeckými dluhy, se staly, přes svou složitost, předmětem četných diskuzí.
- Výše řeckých nároků se pohybuje od 10 do 160 miliard eur. Více méně všem realisticky myslícím odborníkům je jasné, že uznání byť jen části těchto nároků by mohlo mít fatální následky pro dnešní Německo nehledě na fakt, že takto by vznikl právní precedent pro odškodnění řady dalších zemí postižených nacistickou agresi dosud také neodškodněných.
- Neochota Berlína, nezřídka doprovázená nemístnými ne-li přímo posměšnými komentáři na adresu Řeků, pokusit se vyrovnat s Athénami alespoň na symbolické rovině, např. podobným způsobem, jak tomu bylo mezi Berlínem a Prahou, odsouvá vyřešení této otázky a vytváří další třecí plochu v urovnání řecko-německých vztahů.

Zahájení odboje: 31. května 1941

Ο Μ. Γλέζος και ο Α. Σιάπας
κατεβάζουν τη γερμανική ση-
μαία από την Ακρόπολη Σχέδιο
της κατοικής περιόδου

- V den, kdy na Krétě odeznívají poslední výstřely řecko-německé války, se v Athénách, zejména na Akropoli, odehrává symbolická akce, která je považována za začátek odboje nejen v Řecku, ale i v celé okupované Evropě: Dva studenti, Manolis Glezos a Apostolos Siantas, vystoupili tajně na Akropoli a strhli německou vlajku s hákovým křížem.
- V prvních dnech okupace předaly řecké bezpečnostní orgány Němcům uvězněné komunisty a osobně Zachariadise, který byl následně převezen do koncentračního tábora Dachau.

ΕΑΜ

- Obnovení sítě ilegálních organizací ΚΚΕ
- položily základy pro vytvoření lidové protifašistické fronty ve spolupráci s některými menšími levicovými organizacemi (*Socialistická strana Řecka – SKE, Rolnická strana Řecka – AKE, Svaz lidové strany – ELK*)
- 27. září 1941 založení *Národně-osvobozené fronty (Ethniko Apeleftherotiko Metopo – EAM)*
- V rámci této fronty vytvořeny i další satelitní organizace, např. *Dělnická národně-osvobozená fronta – EEAM, Všeřecký svaz mládežnických organizací – EPON, Národní solidarita – EA* atd.

ELAS

- *V únoru 1942 založena Národně-lidová osvobozenecká armáda – ELAS).*
- Do řad této partyzánské armády začali vstupovat také republikánští důstojníci, a stala se tak obávaným protivníkem okupačních sil.
- ELAS si zvolila systém trojitého vedení. Nejvyšší vedení ELAS tvořili kapitán Aris Veluchiotis, nejvyšším velitelem byl plukovník Stefanos Sarafis, bývalý republikánský důstojník, zatímco emisarem z fronty EAM byl Andreas Tzimas (Samariniotis), který po r. 1949 žil jako emigrant v Československu.
- V řadách ELAS působilo ke konci války asi 70.000 ozbrojených mužů i žen, organizovaných v taktických divizích nebo jako záložníci.

Vytvoření Svobodného Řecka

- ELAS od r. 1943 ovládla rozsáhlé hornaté oblasti pevninského Řecka a vytvořila území tzv. Svobodného Řecka.
- Německá vojska trestala velmi brutálním způsobem řecké obyvatelstvo za pomoc a podporu, kterou poskytovalo partyzánům, mj. vypalováním stovek vesnic.
- v dubnu 1944 se konaly volby, poprvé i s účastí žen, do *Národní rady*, která měla plnit úlohu prozatímního parlamentu až do definitivního osvobození Řecka.
- Vzešla tzv. *horská vláda* neboli *Politický výbor národního osvobození – PEEA*. Tímto krokem prokomunistická fronta EAM upevnila svou moc v Řecku, zatímco exilová královská vláda neměla v okupované vlasti téměř žádný vliv.

Exilová vláda a protikomunistický odboj

V Káhiře exilová královská vláda pod vedením Georgia Papandrea.

Ve složkách exilové řecké armády, která byla na Středním východě, rozsáhlá vzpoura podporovaná levicovými vojáky, kteří požadovali odchod fašistických důstojníků. Potlačení vzpoury pomocí anglických tanků.

V horských oblastech Řecka mezi nejvážnější konkurenty EAM a ELAS patřila *Národní republikánská řecká liga (EDES)*, která vznikla též v r. 1941 na popud republikánského generála N. Plastirase.

Vojenské křídlo EDES, které čítalo asi 5.000 ozbrojenců, vedl v hornatém terénu západního Řecka (Epir) republikánský plukovník Napoleon Zervas. EDES razila socialistický program a zpočátku se stavěla proti návratu monarchistického zřízení do osvobozeného Řecka. Do jejích řad směřovala hlavní vojenská pomoc Anglie, která od r. 1942 začala posílat do okupovaných oblastí několik desítek svých důstojníků (*Special operation executive – SOE*) pro diverzní operace.

Nejdůležitější operace britských sabotérů v součinnosti s oddíly jak ELAS, tak EDES se odehrála 25. listopadu 1942, kdy byl zničen železniční most Gorgopotamos.

EAM a postavení KKE

- Během okupace se stala KS Řecka z okrajové strany hlavní politickou silou v zemi a hrála protagonistickou roli jak v rámci odbojové fronty EAM. Počet členů se ke konci války přiblížil ke 400 tisícům
- od r. 1943 postupně dostali do otevřeného konfliktu nejen s kolaborantskými formacemi, ale i se stoupenci nejdůležitější probritsky orientované odbojové organizace EDES.
- Po intervenci Britů byla podepsána v únoru 1944 dohoda mezi ELAS a EDES, podle které se obě formace zavázaly zaměřit své síly proti okupantům a podřídit se britskému spojeneckému velitelství.
- delegace EAM zúčastnila prvního společného jednání všech odbojových organizací, které proběhlo v květnu 1944 v libanonském Bejrútu pod taktovkou exilového premiéra Georgia Papandrea. Ten podrobil tvrdé kritice EAM a obvinil tuto formaci ze snahy monopolizovat odboj a nastolit teror ve „svobodném Řecku“.

Libanonská smlouva

- Delegace EAM, aby předešla případnému nařčení z bojkotování těchto jednání, podepsala tzv. *Libanonskou dohodu*
- Po návratu do vlasti byla delegace vedoucích činitelů EAM podrobena tvrdé kritice ze strany radikálních kádrů KKE a partyzánských velitelů. V červenci 1944 sovětská delegace doporučila řeckým komunistům návrat k umírněné linii.
- Komunisté dali svůj souhlas k účasti ve vládě „národní jednoty“, kterou mezitím navrhl premiér Papandreu. V novém patnáctičlenném kabinetu fronta EAM získala celkem pět křesel, z čehož komunisté pouze dvě: ministerstvo zemědělství a ministerstvo práce.
- V září 1944 proběhla nová konference odbojových formací a vlády „národní jednoty“ v italské Casertě, kde se představitelé EAM a EDES dohodli podřídit velení britského generála Ronalda Scobieho, jehož oddíly měly v následujících týdnech převzít kontrolu nad Řeckem.
- V Moskvě mezi Stalinem a Churchillem tzv. **procentová dohoda**, která rozdělila Evropu na dva tábory. Při tomto rozdělení Řecko připadlo britským zájmům výměnou za potvrzení sovětské hegemonie v jiných zemích jihovýchodní a střední Evropy.

Osvobození Řecka

- 12. 10. osvobození Athén
- Ve říjnu 1944 dorazila do Athén vláda „národní jednoty“ a nepočetné britské vojenské jednotky pod vedením generála Scobieho.
- Osvobození Soluně od ELAS – prakticky celé kontinentální Řecko, s výjimkou Athén a Epiru v rukou partyzánů ELAS.

Demobilizace ELAS a odchod EAM z vlády národní jednoty

- Na Peloponésu a v Athénách rozhořely první střety mezi oddíly ELAS a příslušníky kolaborantských *Bezpečnostních praporů* a dalších nacionalistických skupin.
- Znovu otevřela fronta mezi skupinami ELAS a EDES v západním Řecku.
- Generál Scobie a premiér Papandreu tlačili na představitele EAM, aby rozpustili partyzánskou armádu ELAS a aby odevzdali zbraně.
- Levice namítala, že demobilizační plán by se měl vztahovat také na exilové royalistické útvary, a navrhovala vytvoření nové národní armády za účasti důstojníků z řad armády ELAS.
- Generál Scobie však jednal podle instrukce Winstona Churchilla, který jasně vzkázal, že Británie již zaplatila „za svobodu jednání v Řecku příslušnou cenu“ a že by „neměli váhat s nasazením britských jednotek“. Proto určil 10. prosinec jako nejzazší termín pro bezpodmínečné rozpuštění oddílů ELAS.
- Odchod ministrů EAM z vlády a svolání demonstrace na 3. prosince.

Dekembriana 1944

- Protestní demonstrace byla krvavě potlačena oddíly policie a četnictva.
- Nová vlna násilí a nových střetů, jichž se zúčastnily s nebývalou krutostí také britské oddíly.

- *Prosincové události* trvaly 33 dní, odehrály se hlavně v Athénách a skončily vojenskou porážkou špatně vyzbrojené levicové armády ELAS.

Varkizská dohoda

- 12. února 1945 byla podepsána poblíž řecké metropole mírová dohoda, tzv. *Varkizská smlouva*, v níž se levicová fronta EAM zavázala k rozpuštění partyzánské armády, k odevzdání zbraní a k propuštění asi 15 tisíc rukojmích.
- Britské vedení a nová řecká vláda vyhlásily amnestii na politické zločiny spáchané v době války a slíbily očištění státního aparátu od kolaborantů. Zavázaly se také k uskutečnění plebiscitu o státním zřízení a k organizaci svobodných parlamentních voleb.

Výklad prosincových událostí

- Dodnes se historický výklad *Prosincových událostí* liší: jedna strana považuje „bitvu o Athény“ za úspěšné potlačení komunistického puče, druhá zase za nutnou obranu před snahou Britů a řecké pravice eliminovat vliv levice v poválečném Řecku.
- Řečtí komunisté utrpěli po této porážce propad své autority a svých preferencí.
- Květen 1945: z Dachau do Athén se vrátil historický vůdce řeckých komunistů Nikos Zachariadis.

Bílý teror a přechod do další války

- Po odevzdání zbraní ze strany partyzánské armády ELAS začala hlavní roli v zemi hrát nikoliv vláda, ale ultrapravicové antikomunistické skupiny mnohdy s kolaborantskou minulostí, které získaly výrazné zastoupení v represivních složkách vzniklých s podporou Britů.
- Tyto skupiny se staly státem ve státě, tzv. *parakratos*. Využily moment odzbrojování levice k rozpoutání násilné pomsty hlavně ve venkovských oblastech, a to jak proti stoupencům levice, tak i proti národnostním menšinám.
- Nová vlna násilí se označuje jako „bílý teror“ a jeho oběti se počítají na desítky tisíc mrtvých, uvězněných, umučených nebo nuceně vyhnaných.
- Termín prvních poválečných voleb byl určen na 31. března 1946. Zachariadis se však z dosud ne zcela vyjasněných důvodů a navzdory opačnému doporučení Moskvy rozhodl tyto volby bojkotovat.
- V den konání voleb se v městečku Litochoro odehrál na přímý příkaz Zachariadise první útok komunistických partyzánů proti tamější četnické stanici. Tato událost je dnes považována za oficiální začátek druhé občanské války.

Stupňování občanské války

- Říjen 1946: vytvoření Demokratické armády Řecka (DSE) v čele s generálem Markosem Vafiadisem
- Vytvoření Svobodného Řecka – armáda rolníků a pastevců – násilné odvody branců – izolace měst – KKE postavena mimo zákon
- Prosinec 1947: plán Limnes – Vytvoření Prozatímní vlády komunistů – neúspěch dostat pod kontrolou velké město
- Od r. 1948 totální válka – únor 1948 „pedomazoma“, odchod cca 24-28.000 děti do spřátelených zemí
- Červen 1948 střet Tita se Stalinem: dopady na boj KKE
- Červenec – srpen: krvavé bitvy o kontrolu nad Grammosem – neshody Vafiadise a Zachariadise
- 1949: všichni do války – vše pro vítězství
- 29. 8. 1949 konec války – politika „zbraň k noze“

Občanská válka (1946-1949)

- následky války zmítaly Řeckem až do osmdesátých let a její výklad dodnes vzbuzuje emoce nejen mezi laiky, ale i mezi historiky.
- Podle pravicové historiografie, která v Řecku převažovala až do osmdesátých let, měla být tato „válka s bandity“ nebo s „bulharo-komunisty“ druhým pokusem KS Řecka o získání moci v zemi s výraznou podporou Sovětského svazu a všech komunistických zemí na sever od Řecka, tzn. Titovy Jugoslávie, Dimitrovova Bulharska a Hodžovy Albánie.
- Levicová historiografie zase tvrdí, že „boj proti monarcho-fašistům a angloamerickým okupantům“ měl být odpovědí na „bílý teror“, který rozpoutala pravice na úkor stoupenců levice.
- Poslední kolo občanské války bylo doslova bratrovražedné a zároveň nejkrvavější ze všech předešlých konfliktů 20. století snad pouze s výjimkou tzv. maloasijské katastrofy.
- Počet obětí obou táborů na bitevním poli přesáhl 50 tisíc, zatímco celkový počet obětí tzv. „vedlejších efektů“ (popravy, politické vraždy, úmrtí v důsledku mučení atd.) se blížil ke 150 tisícům osob.

Občanská válka a studená válka

- Řecko se stalo první zemí, kde se v době studené války otevřeně střetl americký a sovětský tábor.
- V rámci strategie zadržování komunismu byla v r. 1947 vyhlášena Trumanova doktrína a do Řecka (i do Turecka) začaly proudit stovky milionů dolarů, především v podobě zbrojního materiálu, vojenských poradců, ale i potravinové pomoci, která byla distribuována občanům politicky loajálním pravicovému režimu.
- Opačným směrem proudila omezená pomoc Sovětského svazu a svých satelitů, která však byla nesrovnatelně menší než pomoc, kterou oficiálně athénskému režimu poskytovaly Spojené státy. Navíc Moskva svou pomoc distribuovala skrytě a nikdy nepřikročila k oficiálnímu uznání tzv. horské vlády, kterou vytvořili řečtí komunisté v hornatých oblastech severozápadního Řecka.
- Nejdůslednějším podporovatelem řeckých partyzánů se stala Titova Jugoslávie, ale její pomoc byla zastavena po vypuknutí konfliktu mezi Stalinem a Titem, který rozhodujícím způsobem přispěl k vojenské porážce řeckých komunistů.

Dopady občanské války

- Občanská válka hluboce rozdělila řeckou společnost a poznamenala nenávratně každé město a každou obec. Řekové se rozdělili na „zrádce“ a na „národně smýšlející“.
- Z politického hlediska byla i tato válka typickým příkladem extrémní polarizace společnosti. Jejím rozpoutáním byl prakticky odstraněn „střední prostor“. V podmínkách vzájemné nevraživosti ztratila na celá desetiletí smysl každá snaha o kompromis a vytratil se cit pro umírněnost. Zavládla podjatost a nedůvěra.
- Tisíce stoupců levice byly uvězněny až do poloviny 60. let v koncentračních táborech nebo byly deportovány na nejpustší ostrovy Řecka. Kvůli rozsahu represálií se pojem „pokrok“ ztotožnil s levicí, zatímco pojem „zpátečnictví“ s pravicí.
- Občanská válka poznamenala Řecko též demograficky a urbanisticky. Stovky vesnic v horském vnitrozemí Řecka byly zpuštěny a skoro milion jejich obyvatel byl vládním vojskem donucen usadit se na periferii měst, aby byli lépe kontrolovatelní. Ti, co zbyli na venkově, utekli v padesátých letech také do měst ve snaze získat práci a politickou anonymitu.
- statisíce Řeků odešlo na Západ. Paradoxně se většina z nich – přes půl milionu – zúčastnila výstavby poraženého Německa, zatímco jejich vlastní domov, byť vítězný, ležel stále v troskách. V době, kdy ostatní evropské státy stavěly pevné základy pro následný „zlatý věk“, si Řecko teprve lízalo své rány. Jeho obnova se zpozdila o tři desetiletí.
- odchod asi sto tisíc Řeků do tehdejších lidově-demokratických států a do Sovětského svazu. Asi dvanáct tisíc z nich našlo útočiště v bývalém Československu.

Řecko po válce: pod diktátem generálů a diktátorů

- Řecko v r. 1952 vstupuje do NATO a představuje strategického spojence západu.
- Politicky zůstává „limitovanou demokracií“ pod vedením autoritářských režimů, které mají podporu USA a západu.
- Významnou roli hraje tajná policie KYP a bezpečnostní složky.
- Společnost hluboce rozdělená na „národně smýšlející“ a na tzv. „zrádce“.
- 1967 – 1974 nastolení vojenské diktatury.

„Kachetická“ republika - Parakratos

- Přestože Řecko bylo po skončení občanské války považováno za pevnou součást západní sféry vlivu a fungovalo pod rouškou dodržování ústavní zákonnosti, ve skutečnosti praktiky athénskému režimu se nelišily od režimní každodennosti diktátorského Portugalska či Španělska nebo dokonce od policejních praktik v Bulharsku či v Rumunsku.
- stav tzv. ústavního dualismu, přičemž pod povrchem demokratických pravidel a pluralismu paralelně působil tzv. parakratos, který pod záminkou permanentního ohrožení země od komunistického nebezpečí, uplatnil ve všech sférách veřejného života extrémně represivní, ultrapravicový kurz.
- „Antikomunistický stát“ založený na jakémsi druhu politického apartheidu, který zvýhodňoval tzv. „národně smýšlející“ občany
- příznivce režimu a tvrdě potrestal a vylučoval z veřejné sféry nejen komunisty a jejich sympatizanty, ale i každého občana, který neposkytoval dostatečné záruky o své loajalitě k režimu.

Policejní stát

- Tyto praktiky v platnosti až do roku 1974 a byly odstraněny teprve po pádu diktatury černých plukovníků.
- Za celé toto období zůstávaly desetitisíce komunistů a jejich sympatizantů nadále uvězněny nebo deportovány.
- Hlavním garantem bezpečnosti režimu před komunistickou hrozbou se stala Ústřední informační služba – KYP s rozvrstvenou sítí asi 60 tisíc informátorů.
- Hlavní ideologií režimu se stal ultrapravicový koncept „řecko-křesťanské civilizace“
- stěžejní pilíře režimu: vlast, náboženství a rodina, které měly zajišťovat klid, pořádek a bezpečí.
- Za aktivní spoluúčasti řecké ortodoxní církve ve veřejném životě zavládla kombinace vyhroceného antikomunismu, militantního nacionalismu, náboženského fundamentalismu a kulturního konzervativizmu.

Vztah podřízenosti k USA

- Hlavním regulátorem řeckého politického života po celé toto období, nebyl nikdo jiný než velvyslanectví Spojených států v Athénách.
- Američané dokonale kontrolovali tajné služby, vojsko a všechny ostatní represivní složky, měli své lidi i ve všech klíčových organizacích veřejného života.
- V praxi se to projevovalo naprostou podřízeností řecké politické reprezentace americkým zájmům.
- Řecko se rok po skončení občanské války „ochotně“ zúčastnilo **války v Koreji** po boku amerických spojenců. Celkem v korejské válce bojovalo přes 10 tisíc řeckých vojáků, přičemž sedm set z nich přišlo o život nebo vážně se zranilo.
- V únoru roku 1952 Řecko a Turecko vstoupily do NATO a rok později tyto dvě země, na popud americké diplomacie, podepsaly s Titovou Jugoslávií smlouvy, které směřovaly k omezení sovětského vlivu na Balkáně.
- V říjnu roku 1953 Spojené státy získaly souhlas Athén k umístění několika desítek vojenských základen a od roku 1959 i souhlas k umístění jaderných zbraní na řecké půdě. O americkém vlivu v řeckém vojsku vypovídá i fakt, že v období 1950–1969 asi 13 tisíc řeckých důstojníků vystudovalo na různých amerických vojenských školách

Alexandros Papagos a řecká ekonomika v první polovině 50. let

- v prvním poválečném období Řecko a jeho společnost byly do velké míry závislé na ekonomické pomoci, včetně té potravinové. Ještě na začátku 50. let ekonomické ukazatele nedosahovaly předválečné úrovně.
- Logicky poté, co byla ekonomika nastartována prakticky od nuly, vykazovala rychlý vzestup, což mylně vedlo některé komentátory k vytvoření termínu „povalečný řecký zázrak“.
- V r. 1951 pracovalo 59,5% ekonomicky aktivního obyvatelstvo v primárním sektoru, který přispíval jen 28% k celkové tvorbě řeckého HDP.
- Řecko - jednou z nejchudších evropských zemí, přičemž HDP na obyvatele v roce 1950 představoval pouze 143 dolarů. O deset let později se sice trojnásobil (429 dolarů na obyvatele), v celkovém umístění země ve srovnání s ostatními se však nic nezměnilo. V r. 1953 50procentní devalvace drachmy ve vztahu k amer. dolaru
- Tahounem ekonomiky se vedle tradiční lodní dopravy stal turistický průmysl a především stavebnictví, zejména bytová výstavba v Athénách a dalších městech, která absorbovala asi polovinu všech soukromých kapitálových investic

Konstantinos Karamanlis – ERE a řecká ekonomika v 60. letech

- Od r. 1954 premiérem se stal Konstantinos Karamanlis, jedna z nejméně výraznějších politických osobností Řecka v minulém století.
- postupná industrializace země. Největší zahraniční investici představovala továrna francouzského koncernu Pechiney na zpracování bauxitu a výrobu hliníku v jižním Řecku.
- Pobídky zahraničním investorům byly též využity řeckými loděři, kteří investovali v oblasti lodní a letecké dopravy. Například známý rejdař Aristotelis Onasis zřídil leteckou společnost Olympic Airways, zatímco Stavros Niarchos velké loděnice ve Skaramangasu.
- Průmysl v roce 1961, rok, kdy Athény podepsaly asociační dohodu s EHS, tvořil už 25% řeckého HDP a o dvanáct let později, v r. 1973, dokonce 33%.
- Zatímco meziroční růst HDP v období 1953–1960 dosáhl 4,4%, v období 1961–1973 „vyletěl“ meziročně až na 7,4 %, což řadilo Řecko mezi země s nejrychlejším růstem ekonomiky na světě.

Řecká společnost v 50. a 60. letech

- růst ekonomiky se nijak výrazněji neprojevil v sociální sféře, která se stále pohybovala ve znamení chudoby a vysoké nezaměstnanosti.
- masový odliv mladých Řeků do různých evropských destinací (Německa, Belgie, Švédska aj.) nebo zaoceánských zemí (Austrálie, Kanady, USA). Jen v období 1960–1966 odešlo asi 600 tisíc práce schopných Řeků. Tento odliv mladých radikálně snížil průměrnou nezaměstnanost ve stejném období z 24 na 11 procent. Jejich příjmy v zahraničí významným způsobem přispěly, spolu s příjmy z lodní dopravy a turismu, ke zlepšení platební bilance země.
- I v době ekonomického růstu byl stav sociální sféry Řecka velmi žalostný, především v oblasti školství, zdravotnictví a sociální péče.